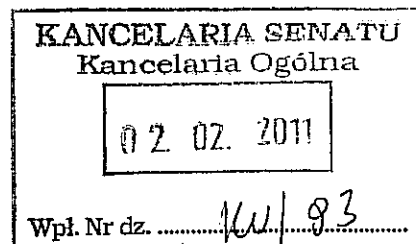

Warszawa

KRK-06/2011

Pan Senator

Piotr ZIENTARSKI

Przewodniczący

Komisji Ustawodawczej

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Krajowa Rada Kuratorów z dużą uwagą zapoznała się z projektem Ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (druk senacki nr 1068). Projekt ten wychodzi naprzeciw postulatów, wielokrotnie zgłaszanych przez Radę na przestrzeni ostatnich 5 lat. Odnosi się to w szczególności do zdefiniowania roli kuratora wykonującego środki wychowawczy w postaci nadzoru kuratora sądowego, w tym jego obowiązków i praw określone. Krajowa Rada Kuratorów akceptuje treść proponowanego art. 70a, która wyczerpująco określa działania kuratora w nadzorze, a także przy wykonywaniu innych środków wychowawczych.

W połączeniu z proponowaną w projektowanym w art. 70e upoważnieniem do wydania rozporządzenia dotyczącego szczegółowego sposobu wykonywania obowiązków i uprawnień przez kuratorów sądowych w zakresie sprawowania nadzoru, kontrolowania wykonania przez nieletniego nałożonych na niego zobowiązań do określonego postępowania, jak również kontrolowania zobowiązań nałożonych na jego rodziców lub opiekunów, rozwiązanie takie stwarza warunki do stworzenia adekwatnego systemu oddziaływań resocjalizacyjnych względem nieletnich i określenia jasnych procedur postępowania dla personelu wykonującego te środki. Rozwiązanie to, naszym zdaniem, odpowiada zaleceni 41.2 Recommendation CM/Rec(2008)11 of the Committee of Ministers to members states on the European Rules for juvenile offenders subject to sanctions or measures z dnia 5 listopada 2008 roku (dalej: CM/Rec(2008)11).

Niezależnie od tej pozytywnej oceny projektu pragniemy wyrazić kilka uwag szczegółowych odnoszących się do projektowanych regulacji.

Ad 4)

W projektowanym art. 70a) Rada proponuje dodanie § 3 o następującej treści:

„§ 3. Jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania wykonawczego sąd na wniosek kuratora zawodowego może zawiesić wykonywanie środka wychowawczego nadzoru kuratora sądowego.”

W projektowanym art. 70d) unormowano zasady przyznawania i wysokość ryczałtu za sprawowanie nadzoru nad nieletnim przez organizacje młodzieżowe i społeczne oraz zakłady pracy. Podobnie jak w przypadku kuratorów społecznych ryczałt ten wypłacany jest z tytułu zwrotu kosztów ponoszonych ze sprawowaniem nadzorem (§1). Wydaje się, że przyznawanie tego ryczałtu, analogicznie do sytuacji kuratorów społecznych, powinno należeć do kompetencji prezesa sądu rejonowego.

Równocześnie pragniemy podkreślić, że zgodnie z cytowanym zapisem, wspomniany ryczałt stanowi zwrot kosztów ponoszonych w związku ze sprawowaniem nadzoru, nie może zatem być traktowany jako wynagrodzenie. Przepuszczenie wyrażone w uzasadnieniu, że jako wynagrodzenie spełni on funkcję motywującą organizacje społeczne do sprawowania nadzoru wydaje się zbyt optymistyczne.

Ponadto Krajowa Rada Kuratorów uważa za bardzo ważne z punktu widzenia postępowania z nieletnimi unormowania także innych kwestii nie objętych opiniowaną nowelizacją. Rada postuluje:

- 1) Wyraźne określenie organów postępowania wykonawczego i umieszczenie wśród nich „sądowego kuratora zawodowego”. Rada proponuje wprowadzenie następującego przepisu:

„Art. ... § 1. Organami postępowania wykonawczego są:

- 1) sąd rodzinny,*
- 2) sędzia rodzinny,*
- 3) dyrektor ośrodka, placówki lub zakładu, w którym wykonywane są środki wychowawcze,*
- 4) dyrektor schroniska dla nieletnich,*
- 5) sądowy kurator zawodowy,*
- 6) organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego, uprawniony do wykonywania orzeczeń w sprawach nieletnich.*

§ 2. W wykonaniu orzeczenia lub zarządzenia biorą również udział sądowy kurator społeczny, przedstawiciel organizacji społecznej lub zakładu pracy, kierownik policyjnej izby dziecka oraz osoby zatrudnione w ośrodku, placówce, zakładzie lub schronisku dla nieletnich oraz policyjnej izbie dziecka, a także funkcjonariusze Policji wykonujący w postępowaniu wykonawczym czynności zlecone im przez organ postępowania wykonawczego.

§ 3. W postępowaniu wykonawczym sąd wydaje postanowienia oraz zarządzenia, a pozostałe organy zarządzenia albo polecenia; polecenia mogą wydawać nieletniemu także osoby oraz funkcjonariusze, o których mowa w § 2.

§ 4. Polecenia wydawane nieletniemu służyć mogą wyłącznie realizacji obowiązków związanych z udziałem wydającego polecenie w postępowaniu wykonawczym.”

- 2) Zdaniem Rady, środki wychowawcze powinny być wykonywane do ukończenia przez nieletniego 18 roku życia a także, że zastosowanie wobec nieletniego dozoru kuratora sądowego w sprawie karnej w okresie zawieszenia wykonania kary byłoby obligatoryjną przesłanką do umorzenia nadzoru kuratora w postępowaniu w sprawach nieletnich. Regulacja taka uporządkowałaby zasady postępowania z nieletnimi na krótko przed i po

osiągnięciu przez nich progu odpowiedzialności karnej, czyli 17 roku życia. Rada proponuje wprowadzenie następującego przepisu:

„Art. ... § 1. Wykonywanie środków wychowawczych ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego 18 lat, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Jeżeli nieletni skierowany do ośrodka, placówki lub zakładu uczęszcza do szkoły i ukończy 18 lat przed zakończeniem roku szkolnego, sąd rodzinny może z urzędu lub na wniosek nieletniego orzec przedłużenie wykonywania tego środka na okres do zakończenia roku szkolnego.

§ 3. Jeżeli nieletniego w związku z popełnieniem przestępstwa lub wykroczenia po ukończeniu 17 roku życia, sąd w okresie próby oddał pod dozór kuratora sądowego, środek wychowawczy (określone w art. 6 pkt 3-5) w postaci nadzoru odpowiedzialnego rodziców, nadzoru organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania - udzielających poręczenia za nieletniego oraz nadzoru kuratora sądowego, ustają z mocy prawa.”

- 3) Krajowa Rada Kuratorów popierając potrzebę szybkiej nowelizacji Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich w projektowanym kształcie, dostrzega równocześnie pilną potrzebę podjęcia prac nad nowym aktem prawnym kompleksowo regulującym zagadnienia postępowania z nieletnimi, a równocześnie w pełni uwzględniającym zalecenia Rady Europy zawarte w CM/Rec(2008)11. Z punktu widzenia działań podejmowanych przez kuratorską służbę sądową szczególnie istotne jest uwzględnienie reguł 2-6, 9, 13, 18-20, 23-41.2, które odnoszą się do sankcji i środków wykonywanych w społeczeństwie (nieizolacyjnych) oraz do organów i podmiotów odpowiedzialnych za ich stosowanie.

z wyrazami szacunku

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Kuratorów

Andrzej Martuszewicz